Klimarådet.

Trepartens klimamål

Konklusioner, anbefalinger og figurer

Klimarådet.

Hovedkonklusioner

- Landbruget skal reducere sine udledninger med 2,2 mio. ton CO_2e for at leve op til trepartens klimamål i 2030.
- Man kan risikere at mangle omkring 1,4 mio. ton CO_2e-reduktioner.
- Det er ikke realistisk at få yderligere reduktioner fra lavbundsjorder, markernes lattergasudledninger eller fra husdyrenes fordøjelse (Bovaer). Derfor må de manglende 1,4 mio. ton CO_2e-reduktioner findes i husdyrproduktionen.
- Da de tekniske reduktioner i husdyrproduktionen er begrænsede, må husdyrproduktionen også omstilles strukturelt. Højere husdyrafgifter kan medvirke til at gøre det mere attraktivt at gennemføre strukturelle omstillinger.
- Hvis husdyrafgiften får et ensartet bundfradrag, kan afgiftens klimaeffekt øges.
- Tidlig strukturel omstilling kan mindske risikoen for fejlinvesteringer, fx i stald- og lagerteknologi.
- Teknologisk og strukturel omstilling påvirker samfundsmæssige hensyn forskelligt.
- Regeringens fødevarestrategi kan i høj grad understøtte den strukturelle omstilling.

Klimarådet anbefaler

Husdyrafgiften bør være en del af genbesøget i 2027

Husdyrafgiften bør indgå i genbesøget af trepartsaftalen i 2027, hvor der skal lægges en samlet plan for at sikre aftalens klimamål i 2030.
Ifølge trepartsaftalen skal husdyrafgiften implementeres i 2030 og genbesøges i 2032. Men det er vigtigt at se på husdyrafgiften allerede nu, for at kunne lægge en samlet plan for landbrugets opfyldelse af trepartsaftalens klimamål i 2030. Klimarådet anbefaler derfor, at regeringen allerede ved genbesøget i 2027 inddrager husdyrafgiften, så den kan bidrage til at lukke reduktionsbehovet i trepartsaftalen i 2030 og fremadrettet, og at der allerede nu skabes klarhed om de fremtidige rammer for en strukturel omstilling af husdyrproduktionen. En inddragelse af husdyrafgiften allerede nu indebærer beslutninger om både det konkrete design af afgiftsgrundlag og bundfradrag samt en fastlæggelse af afgiftsniveauet efter 2035.

Det er vigtigt for dels at sikre trepartaftalens og de nationale klimamål, og dels for at landbrugerne allerede nu kan planlægge og omstille deres produktion, strukturelt eller teknisk, i overensstemmelse med de langsigtede klimamål. Derudover er det nødvendigt for at sikre landbruget og samfundet mod risikoen for her og nu at foretage tekniske investeringer, der måske nok kan opfylde kortsigtede mål, men som på længere sigt kan vise sig at være fejlinvesteringer og dermed virke fordyrende for omstillingen.

Afgiftsdesign bør sikre klimaeffekter.
Ved den konkrete udformning af afgiftsdesignet bør regeringen samtidig sikre, at der opnås den størst mulige samlede drivhusgaseffekt af afgiften, blandt andet ved at sikre et relativt ensartet bundfradrag inden for brede husdyrgrupper. Et mere differentieret bundfradrag, fx efter race eller staldsystem inden for dyregrupper, vil udjævne en del af forskellene i afgiftsbetalingen mellem højt- og lavtudledende dyr og dermed svække incitamentet til at vælge mindre udledende dyr og produktionsformer.

Klimarådet.

Klimarådet anbefaler

Reguleringen frem mod og efter 2030 skal trække i retning af strukturel omstilling

Regeringen bør sikre, at den samlede regulering trækker i retning af en ændret husdyrproduktion. Danske eller EU-finansierede offentlige tilskud kan både anvendes til at gøre det lettere at omlægge husdyrproduktionen eller omvendt gøre det billigere at fastholde den eksisterende produktionsform. Der er flere eksempler på tilskudsordninger, der kan modarbejde hinanden. Det gælder fx den nye kvælstofregulering, hvor der indføres et tilskud målrettet bedrifter, der anvender husdyrgødning, da disse bedrifter kan blive ramt i særlig grad. Et andet eksempel er slagtepræmien, der giver tilskud pr. slagtet kvie, tyr eller stud. Præmien gør det mere økonomisk attraktivt at opfede slagtekalve i Danmark og kan dermed modvirke incitamentet til en strukturel omstilling af husdyrproduktionen. Klimarådet anbefaler regeringen at sikre, at nuværende og nye tilskudsordninger tilpasses, så de sammen med husdyrafgiften driver landbruget i retning af en produktionsform, der realiserer de ønskede klimaeffekter og understøtter flere samfundsmæssige hensyn og politiske mål for arealerne.

EU's landbrugsstøtte bør bruges mere aktivt til strukturel omstilling. Regeringen bør arbejde for, at den direkte landbrugsstøtte i EU omlægges, og den bør udnytte mulighederne i den danske udmøntning af støtten, så den fremmer de nødvendige strukturelle tilpasninger. Støtten bør være en del af et samlet omstillingstilbud til bedrifter, der står over for ejerskifte, generationsskifte eller en større produktionsændring.

Klimarådet.

Trepartsaftalens genbesøg

Trepartsaftalen blev vedtaget i 2024. **Aftalen skal reducere landbrugets udledninger af drivhusgasser med 2,2 mio. ton CO_2e i 2030** og bidrage til at indfri Danmarks 2030-klimamål samt sikre bedre vilkår for natur, biodiversitet, vandmiljø og drikkevand. Trepartens klimamål skal bidrage til Danmarks nationale klimamål i 2030, 2035 og 2045. De sidste to mål er endnu ikke skrevet ind i klimaloven.

Trepartsaftalen skal genbesøges to gange og med forskellige formål

Genbesøg i 2027

- Plan til sikring af aftalens samlede klimamål i 2030. Alle virkemidler inklusive husdyrafgiften bidrager til målopfyldelsen og kan derfor indgå i genbesøget.
- Udtagningsmålet for lavbundsindsatsen i 2030.
- Skovrejsningsindsatsens hastighed frem mod 2030, drikkevandsbeskyttelse og kvælstofindsatsen.

Genbesøg i 2032

- Husdyrafgiftens opnåede reduktioner og reduktionsbehov skal ses i sammenhæng med de gældende klimamål for 2035 og 2045. Afgiften genbesøges med fokus på blandt andet en eventuel justering af afgiftssatser og bundfradrag og på en beslutning om det videre forløb for afgiften efter 2035.
- Genbesøg af pyrolyseindsatsen.

Der mangler 1,4 mio. ton CO_2e for at nå trepartens klimamål

Planlagte virkemidler	Trepartsaftalen	------- Klimarådets vurdering -------	
	Forventede reduktioner *Mio. ton CO_2e*	Forventede reduktioner *Mio. ton CO_2e*	Begrundelse
Husdyrafgift	0.4	0.4	Høj implementerings-risiko. Påvirkningen er ikke kvantificeret
Tilskud til brug af Bovaer (fodertilsætning)	0.4	0.1	Usikker anvendelse
Tilskud til pyrolyse	0.3	0	Meget usikker effekt
Tilskud til reduceret gødningsanvendelse samt afgift på udledninger fra anvendelse af kalk	0.3	0.3	Høj implementerings-risiko. Påvirkningen er ikke kvantificeret
Tilskud til skovrejsning	0.1	0	Utilstrækkeligt tempo
Tilskud til udtagning af kulstofrige lavbundsjorder	0.3	0	Utilstrækkeligt tempo
Planlagte reduktioner i alt	1.8	0.8	
Manglende reduktioner for at nå aftalens klimamål på 2,2 mio. ton CO_2e	0.4	1.4	

Tabel 1.4 De undersøgte tekniske omstillingselementer og Klimarådets vurdering af muligheder for yderligere reduktioner i 2030
Kilde: Klimarådet.

Trepartens yderligere reduktioner kan kun komme fra husdyrproduktionen

Primære udledningskilder	Vurderet omstilling-selement	Vurdering af planlagt indsats	Yderligere potentiale i 2030
Kulstofændringer i jord	Udtagning og vådlægning af kulstofrige lavbundsjorder	Høj implementeringsrisiko	Nej
Kulstofændringer i jord	Pyrolyse	Høj usikkerhed om reduktions-effekt og implementering	Nej
Lattergas fra marker og kulstofændringer i skov	Skovrejsning	Høj implementeringsrisiko	Nej
Lattergas fra marker	Kvælstofindsats	Yderligere klimaeffekt er usikker	Nej
Husdyrenes fordøjelse	Metanreducerende fodertiltag (fx Bovaer)	Høj implementeringsrisiko og usikkerhed om klimaeffekt	Nej
Gødningshåndtering i stald og gødningslager (husdyrproduktionen)	Tekniske omstillingselementer	Realisering afhænger blandt andet af implementeringen af husdyrafgiften og mængden af godkendte omstillingselementer	**Ja**

Tabel 1.4 De undersøgte tekniske omstillingselementer og Klimarådets vurdering af muligheder for yderligere reduktioner i 2030
Kilde: Klimarådet.

Klimarådet.

Husdyrproduktionen fylder i landbrugets udledninger

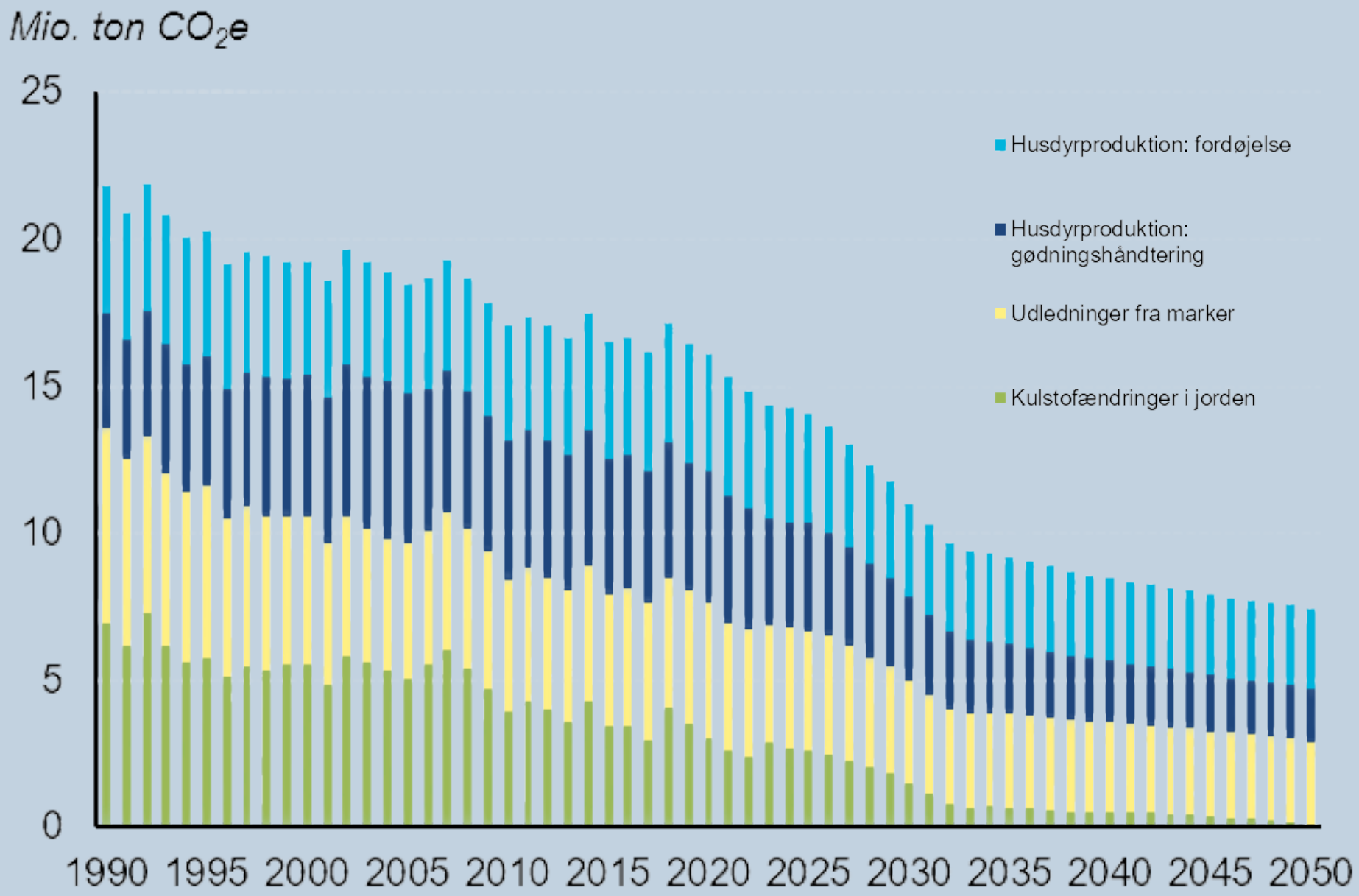

Figur 2.1 Landbrugets udledninger fordelt på hovedkilder, 1990-2050
Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Landbrugets udledninger udgør 43 pct. af Danmarks samlede udledninger nu og 93 pct. i 2045

Ifølge Klimastatus og -fremskrivning 2026 udgør landbrugets samlede udledninger 14,2 mio. ton CO_2e i 2026 svarende til 43 pct. af Danmarks samlede udledninger. Frem mod 2045 forventes landbrugets udledninger at falde til 9,4 mio. ton CO_2e, men udledningerne forventes at udgøre 93 pct. af de samlede danske drivhusgasudledninger i 2045, da udledninger i andre sektorer falder mere.

Klimarådet.

Landbrugets udledninger kan reduceres med teknologi eller med strukturelle ændringer

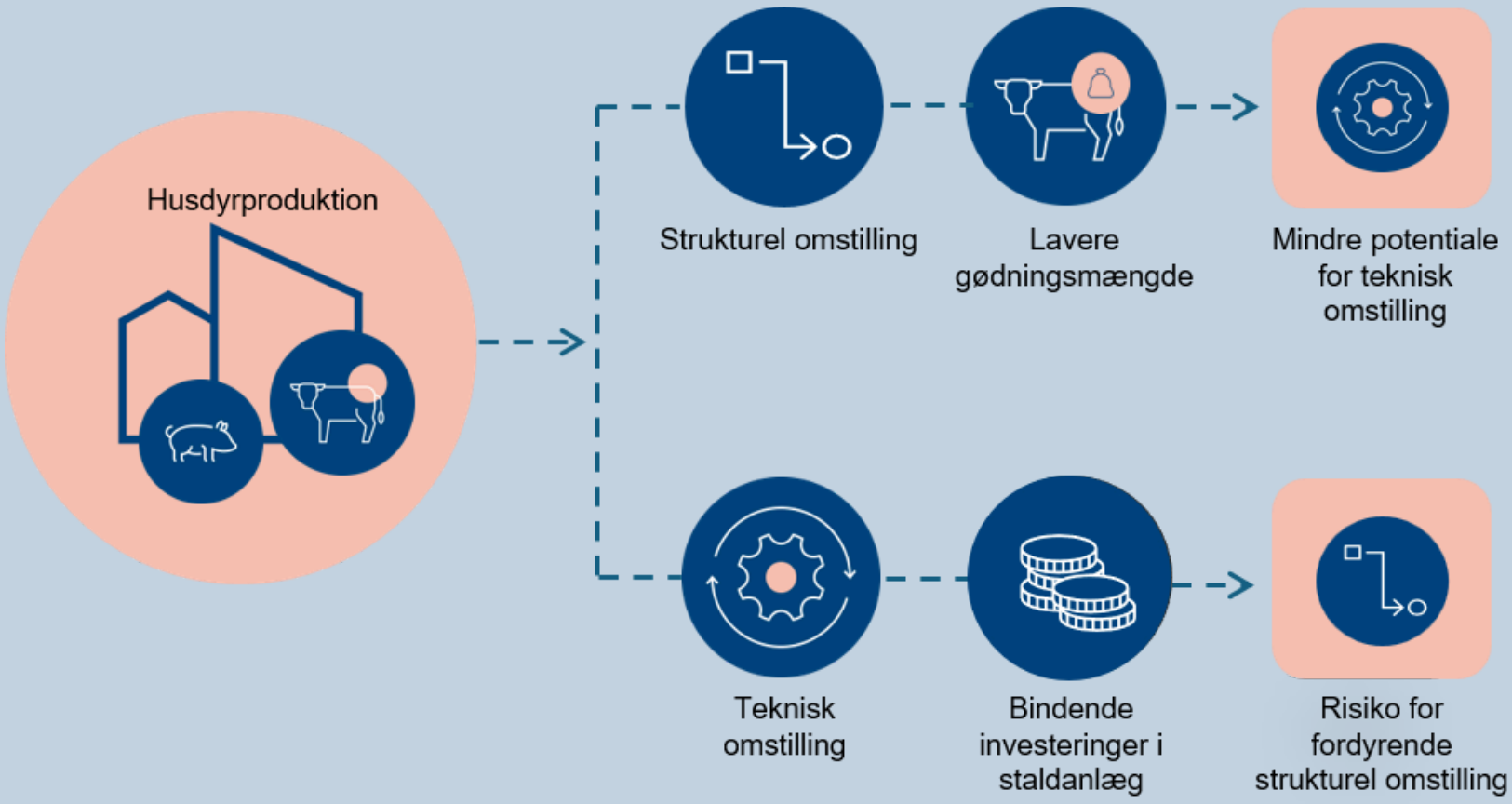

Figur 1.1 Teknisk og strukturel omstilling
Kilde: Klimarådet.

Teknisk omstilling indebærer anvendelse af teknologi, som reducerer udledningen, men understøtter den eksisterende produktion. Det kan være teknologi, der reducerer udledningen fra gødning i stalde og gylletanke, eller det kan være tilsætning af foderstoffer, der reducerer udledninger fra dyrenes fordøjelse. Investeringer i stald- og lagerteknologi kan dog gøre det dyrere senere at reducere eller omlægge husdyrproduktionen, hvis investeringerne kræver et bestemt antal dyr eller en bestemt gødningsmængde for at være rentable.

Strukturel omstilling betyder ændrede produktionssystemer mod mere klimavenlige måder at have dyr på eller dyrke markerne på. Fx et skifte hvor dyr fra lukkede staldsystemer kommer mere på græs. Det kan også indebære ændringer i husdyrproduktionens sammensætning, fx gennem skifte til andre husdyrtyper eller gennem en reduktion i antallet af dyr i de eksisterende produktionssystemer. Strukturel omstilling indebærer typisk mindre eller andre typer gødning at anvende teknologi på.

Teknologi kan kun reducere nogle af husdyr-udledningerne

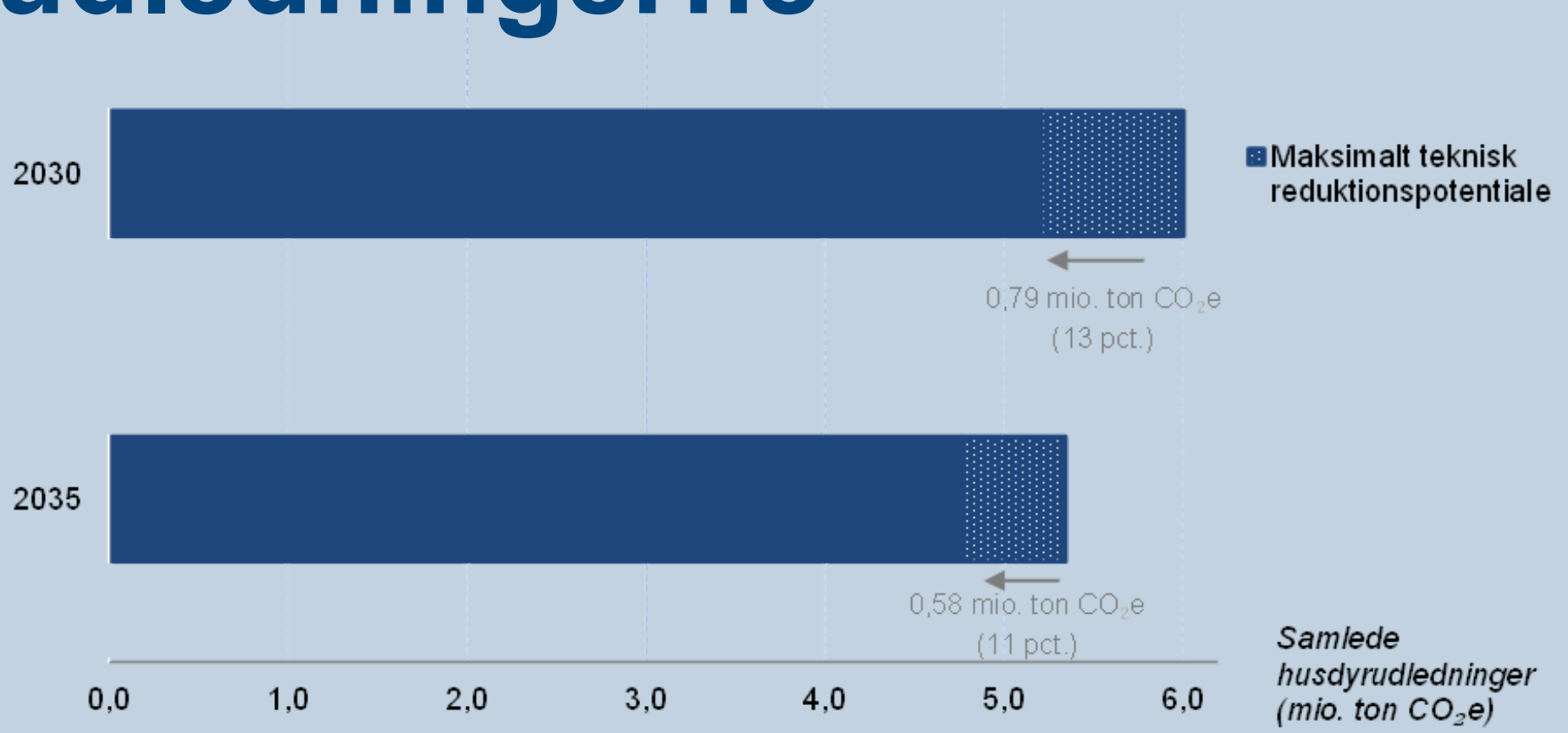

Figur 1.2 Husdyrenes samlede udledninger i 2030 og 2035 samt maksimale tekniske reduktionspotentiale
Kilde: Klimarådet.

Teknologi reducerer husdyrproduktionens udledninger i begrænset omfang. Klimarådets beregninger viser et teknisk reduktionspotentiale på cirka 0,8 mio. ton CO_2e i 2030 og 0,6 mio. ton i 2035 ud over de reduktioner, der allerede indgår i Klimastatus og -fremskrivning 2026. Se figur 1.2. Potentialet svarer til 30 pct. af udledningerne fra gødningshåndtering i 2030 og 26 pct. i 2035, men kun til henholdsvis 13 og 11 pct. af husdyrproduktionens samlede udledninger.

Potentialet for tekniske løsninger er lavere i 2035 end i 2030. Det skyldes klimafrem-skrivningens forventninger frem mod 2035 til en reduceret husdyrproduktion og ændrede staldsystemer, som generelt reducerer gødningsmængden som teknologi kan virke på eller begrænser mulighederne for at anvende dem. Desuden begrænser ammoniak-reguleringen og udrulningen af biogaskapaciteten muligheden for at implementere endnu mere klimateknologi eftersom teknologierne ikke altid kan kombineres.

Klimarådet.

Der er brug for ændringer i landbrugets produktion

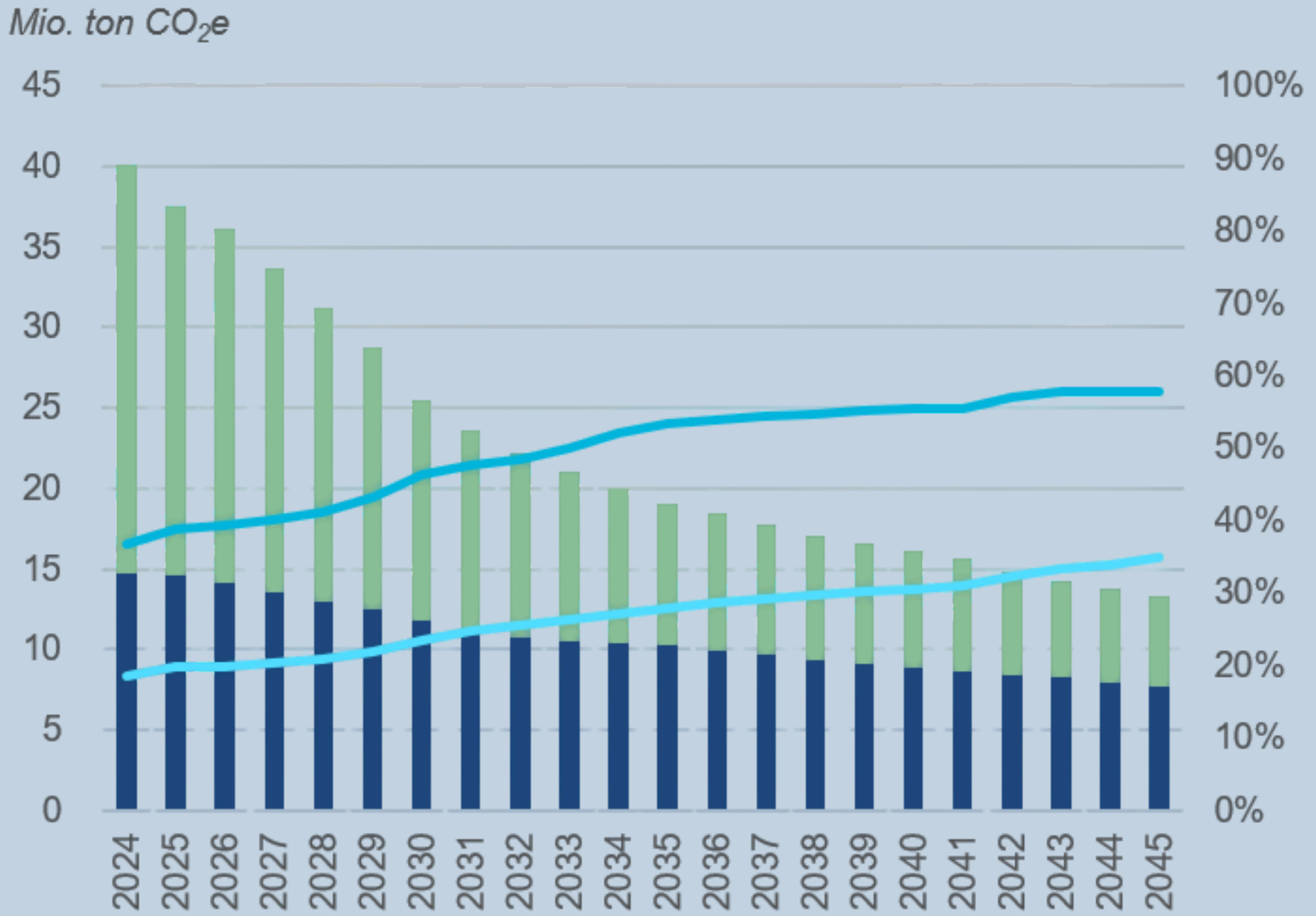

Figur 6.1 Danmarks udledninger uden negative udledninger samt landbrugets og husdyrproduktionens andel
Kilde: Klimarådet.

Selv om landbrugets udledninger forventes at falde betydeligt i fremtiden, vil de udgøre en stigende andel af Danmarks tilbageværende udledninger. Landbrugets udledninger bliver en stadig større udfordring for de langsigtede klimamål. En væsentlig del af udfordringen ligger i husdyrproduktionen, hvor analysens beregninger viser, at de kendte teknologier i stalde og gødningslagre kun kan reducere en begrænset del af de samlede udledninger yderligere. Det peger på, at teknologi næppe kan løse udfordringen alene, og at der også vil være behov for en strukturel omstilling af husdyrproduktionen.

Klimarådet.

Relaterede udgivelser fra Klimarådet

Kulstofrige lavbundsjorder (2020)
Klimarådet gav anbefalinger til udmøntningen af en ny lavbundsordning. Analysen tog udgangspunkt i, at de kulstofrige lavbundsjorder udledte cirka 4,8 mio. ton CO_2e i 2018 og stod for over halvdelen af den samlede udledning ved at dyrke jorder i Danmark.

Landbrugets omstilling (2023)
Klimarådet undersøgte, hvordan en generel drivhusgasafgift kunne påvirke danske bedrifters økonomi, udledninger og omstilling. Analysen viste, at en afgift kan give incitament til både tekniske reduktioner og strukturelle ændringer i produktionen, men også at de kendte tekniske løsninger ikke i sig selv er tilstrækkelige til at nå land- og skovbrugssektorens 2030-mål.

Danmarks fremtidige arealanvendelse (2024)
Klimarådet undersøgte gennem tre scenarier, hvordan målsætninger for klima, vandmiljø og biodiversitet kan tænkes sammen. Analysen viste, at arealpolitikken bør planlægges på tværs af målsætningerne, fordi de samme arealer skal bidrage til flere formål, og fordi placeringen af indsatserne er afgørende for især vandmiljøet og biodiversiteten.

Statusrapport 2026 (2026)
Klimarådet vurderede, at incitamenterne til især udtagning af kulstofrige lavbundsjorder og etablering af ny naturskov er for svage. Statusrapporten pegede samtidig på, at tempoet i lavbundsindsatsen skal øges markant, og at forsinkelser i arealindsatsen kan øge udledningerne i 2030 med cirka 0,7 mio. ton CO_2e i forhold til fremskrivningen.

Klimarådet.

Læs hele analysen på Klimarådets hjemmeside

